

REDEGØRELSE OM STJERNESYMBOLS ANVENDELSE

Denne redegørelse er beregnet til at give et kort indblik i, hvordan og på hvilke grundlag beslutningen om, at kun Instituttet må anvende stjernesymbolet, er kommet i stand. Samtidig ligger der selvfølgelig i denne beslutning en stillingtagen til de andre symbols anvendelse.

Materialet består af loven om ophavsret (se f. eks. bogen Ophavsret af W. Weincke udgivet af GAD, og som er i Instituttets besiddelse) og 26 forskellige breve og indlæg (se den vedlagte liste).

Heraf har jeg taget de vigtigste elementer frem, som efter min opfattelse danner kernen i vores beslutningsforløb, som varede tilsammen næsten fem år.

Begyndelse

Sagen om stjernesymbolet startede med brevet fra Linköping af d. 5.09.81 underskrevet af Britt Järlåker, Elsa Holmberg og Lisbeth Lannemo.

Deres spørgsmål angående stjernesymbolet var:

"Vem får använda symbolen för Martinus kosmologi? Tar Martinus Institut i Köpenhamn ställning til det i varje enskilt fall, eller kommer alle formellt bildade institut at få använda symbolen?"

De ønskede at bruge stjernesymbolet i en annonce.

Der fulgte endnu to breve fra Linköping d. 26.05.82 og d. 8.06.82, og i den sidstnævnte bad de om en principiel godkendelse til at anvende den øverste del af Martinus symbol "Jordklodens kosmiske stråleglans" på en affiche. Med baggrund i Martinus holdning og loven om ophavsret blev der givet afslag på denne ansøgning (brev nr. 5).

Da vi med hensyn til anvendelsen af stjernesymbolet af andre var usikre over de konsekvenser, som en generel frigivelse kunne resultere i, besluttede vi at henvende os til en sagkyndig på dette område.

Henvendelse til en sagkyndig

Vi henvendte os til lrs. Schultz Lorentzen (herefter SL), som vi på forhånd havde kontaktet for at få besvaret forskellige andre ophavsretlige spørgsmål.

I vores brev af d. 23.10.82 bad vi ham give en vurdering af følgende spørgsmål:

1. I hvor høj grad er stjernefiguren beskyttet af loven om ophavsret?
2. Hvilken beskyttelse giver registreringen i foreningsregistret?
3. Kan det at give Instituttets interesserede generel tilladelse til at benytte stjernesymbolet have uheldige konsekvenser, f. eks. i forhold til foreningsregistret? - Eller kan det f.eks. i forhold til loven om ophavsret have en uheldig virkning for beskyttelsen af de øvrige symboler?

Vi vil her kun beskæftige os med den ophavsretslige del af svaret, og der citeres fra hans svar af d. 16.02.83 to afsnit, som efter min opfattelse har været det centrale element i vore overvejelser og beslutning:

"Det forhold, at Martinus Instituttet i hvert enkelt tilfælde giver andre tilladelse til at benytte stjernesymbolet, påvirker ikke Instituttets rettigheder, med mindre der ligefrem bliver tale om en så almindelig brug, at det får karakter af, at Instituttet selv har givet figuren "fri". Det vil derimod kunne påvirke beskyttelsen, hvis Instituttet, gjort bekendt med andres utilladte brug, ikke reagerer heroverfor og således undlader at manifestere sin vilje til at håndhæve sin eneret.

Det er efter lovgivningen de enkelte konkrete værker, der nyder beskyttelse, og det vil i princippet ikke have nogen negativ indflydelse på retten til stjernefiguren, at Instituttet med hensyn til andre symboler, der ligeledes hver for sig vil være beskyttede, giver generelle tilladelser eller ikke håndhæver eneretten. Også her gælder, at hvis tilladelse gives så generelt, og håndhævelse slet ikke forsøges, kan det få den retlige konsekvens, at man vil anse Martinus Instituttet som havende givet alle symboler frie, og det må derfor frarådes."

Forskellige opfattelser

Med hensyn til anvendelse af stjernesymbolet af andre end Instituttet viste det sig, at der var forskellige opfattelser.

Principielt forelå der to helt modsatte løsninger, den ene en generel frigivelse af stjernesymbolet og den anden en anvendelse begrænset til Instituttet.

Begge løsningsmodeller var i princippet repræsenteret i rådets opfattelser, som man kan læse i de forskellige indlæg omkring dette spørgsmål.

Men SL's svar af d. 16.02.83 gjorde det i hvert fald helt klar, at en generel frigivelse ville være uklog, da det på længere sigt ville kunne opfattes, som om Instituttet havde givet symbolet helt "fri". Man blev derfor enige om at se bort fra denne løsningsvariant, men da et flertal i rådet var interesseret i at give de interesserede lov til at anvende stjernesymbolet til nærmere definerede formål, bl.a. bisættelse og undervisning, blev det besluttet først at gennemgå mødematerialet og andre kilder såsom protokollet og referater fra torsdagsmøderne for at finde ud af Martinus egen holdning til anvendelsen af hans symboler til forskellige formål. Her viste det sig, at han til at begynde med så med meget milde øjne på andres anvendelse af stjernesymbolet, mens han på det sidste netop afviste, at det skulle benyttes i Instituttets annoncer, bl.a. fordi han mente, at det var for religiøst.

Den forløbige konklusion

Efterhånden kom vi i rådet frem til og blev enige om at give tilladelse til en anvendelse af stjernesymbolet i annoncer, programmer og brochurer i forbindelse med undervisning og information, for så vidt de indholdsmæssigt alene omhandler Martinus Kosmologi, samt i dødsannoncer og på gravsten.

Derefter henvendte vi os endnu engang til SL (brev af d. 13.11.85) med spørgsmålet om hvilket råd han kunne give os i forbindelse med en frigivelse af stjernesymbollet af ovennævnte art. Af hans svar af d. 27.11.85 fremkom med al ønskelig klarhed, at der i så fald skulle være tale om at give den enkelte bruger en tilladelse begrænset til et konkret brug og enten tidsbegrænset eller frit tilbagekaldelig. Tilladelsen skal være underskrevet både af os og modparten, således at den erklærer sig indforstået med vilkårene og anerkender Instituttets rettigheder.

I brevet af d. 5.2.86 beder vi SL være os behjælpelig med udformningen af en såkaldt standardtilladelse, som så også vil kunne bruges som kvittering. Brevet af d. 10.2.86 indeholder et forslag til en sådan standardskrivelse.

Den endelige konklusion

Efter at have læst og studeret den grundig blev der sat en bearbejdning i gang. Efter to forsøg blev vi mere og mere klar over, at det faktisk kræver en forståelse og indsigt i juridiske spørgsmål langt ud over det normale for at kunne forstå hensigten med denne standardtilladelse og de tanker, der ligger bag fra vores side.

Vi mente, at den af os ønskede begrænsede brug i form af en generel tilladelse til bestemte formål ikke kunne formuleres tilstrækkeligt klart, hvilket ville medføre langt flere misforståelser, end hvis vi undlod at give en sådan tilladelse.

Derfor blev det besluttet ikke at frigive stjernesymbollet til den førnævnte begrænsede anvendelse.

Selvfølgelig er der ikke sket nogen ændring i anvendelsen af stjernesymbollet eller de andre symboler i overensstemmelse med § 11 (citat) i loven om ophavsret, men vi mener altså ikke at andre skal bruge dem som bomærke, blikfang eller dekoration eller for at vække opmærksomhed.

wjk 8.04.87

Fra protokollet

13.05.86 drøftet bestemmelser om andres brug af stjernesymbollet.

03.06.86 (86.484) Beslutning 1080 Stjernesymbollet.

Efter en grundig drøftelse af Martinus synspunkter om en meget begrænset brug af symbolet, og efter en grundig drøftelse af de praktiske muligheder for at give tilladelser til begrænset brug, blev det besluttet, helt at forbeholde symbolet til Instituttets egen brug. - Martinus ønskede f. eks. ikke symbolet anvendt i annoncer.

PS For en god ordens skyld skal tilføjes, at rådet på tidspunktet af beslutningen ikke længere bestod af syv medlemmer men kun af seks, da Rolf Elving havde trukket sig tilbage i januar 1986.

Materialet til redegørelsen om stjernesybolets anvendelse.

1. Brev fra Linköping, Lisbeth Lanemo,	05.09.81.
2. Svar fra Instituttet, Grethe Brinkhard,	16.09.81.
3. Brev fra Linköping, Lisbeth Lanemo,	26.05.82.
4. Brev fra Linköping, Oscar Norrberg, + bilag,	08.06.82.
5. Svar til Linköping, Willy Kuijper,	02.09.82.
6. Brev fra Stiftelsen i Sverige,	27.09.82.
7. Brev til Schultz-Lorentzen,	26.10.82.
8. Brev fra Stiftelsen i Sverige,	09.11.82.
9. Svar fra S-L,	09.11.82.
10. Brev til S-L,	23.11.82.
11. Svar til Stiftelsen i Sverige,	25.11.82.
12. Stjernesybolet I, Willy Kuijper,	07.12.82.
13. Brev fra Örebro, Christina Jonsson	22.12.82.
14. Svar fra S-L,	16.02.83.
15. Stjernesybolet II, Willy Kuijper,	22.03.83.
16. Spørgsmålet om stjernesybolet, Rolf Elving,	14.04.83.
17. Formøde, Henning Laug,	12.03.85.
18. Copyright, Henning Laug,	19.03.85.
19. Oversigt, Henning Laug,	06.09.85.
20. Brev til S-L,	13.11.85.
21. Svar fra S-L,	27.11.85.
22. Brev til S-L,	05.02.86.
23. Svar fra S-L,	10.02.86.
24. Oversigt Copyrightproblematiken, Willy Kuijper,	23.03.86.
25. Tilladelse, bearbejdet,	23.04.86.
26. Copyright på Martinus symboler, Henning Laug, Kosmos nr 9-86.	